

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI
PIĄTKI. Prenumerata przy-
jmuje się pod adresem do Wy-
dawcy Tygodnika w Peters-
burgu, lub do Ekspedycji
Gazet Petersburskiego Pocz-
tamtu, nadto we wszystkich
Pocztowych urzędach w Ce-
sarstwie i Królestwie.

Cena: ROCZNA w Rosyji
z pocztą, a w Stolicy, z
noszeniem do mieszkań, 15
rubli. POZROCZNA 8 rubli
srebrem.

WTOREK, $\frac{22 \text{ Lipca.}}{3 \text{ Sierpnia.}}$

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, $\frac{21 \text{ Lipca.}}{2 \text{ Sierpnia.}}$

MANIFEST CESARSKI.

Z BOŻEJ ŁASKI

MY, MIKOŁAJ PIERWSZY,
CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECH ROSSYJ.

i. d., i t. d., i t. d.,

«Manifestem NASZYM z dnia 1 Sierpnia 1834 roku usta-
nowiwszy coroczne częściowe w Państwie zaciągi rekrutów —
ROZKAZUJEMY:

1.) Dla ukompletowania wojsk lądowych i floty, następu-
jący dziesiąty, częściowy, kolejny zaciąg, dopełnić z gubernij
Zachodniej strefy Cesarstwa, pobierając z dusz tysiąca po
siedmiu rekrutów, na zasadzie osobnego rozrządczego Ukazu,
współ z niniejszym Rządzącemu Senatowi danego.

2.) Zaciąg rozpocząć z dniem 1 Października, a ukończyć
do 15 Listopada bieżącego 1852 roku.

3.) W tym, nastąpić mającym zaciągu, z gubernij Pskow-
skiej, Witebskiej i Mohylewskiej, które, Manifestami z dnia
31 Października 1845 i 26 Września 1846 roku, z powodu
nieurodzaju były oswobodzone od stawienia rekrutów w la-
tach 1846 i 1847, pobrać po jednym z tysiąca dusz, oprócz
wypadających na ten zaciąg po siedmiu, a w ogóle po ośmiu
ludzi z tysiąca dusz; pobranie zaś z tychże gubernij niedo-
branych trzech ludzi, odłożyć do zaciągów następujących.

«Dan w Peterhofie, w dniu piętnastym Lipca, lata od
Narodzenia Chrystusa Pana tysiąc ośmset pięćdziesiąt dru-
giego, Panowania NASZEGO dwudziestego siódmego.»

Na oryginalne własną J. C. Mości ręką podpisano:

«MIKOŁAJ.»

Ukazy CESARSKIE. DO RZĄDZĄCEGO SENATU.

I.

«Manifestem z dnia dzisiejszego poleciwszy dokonać dzie-
siąty częściowy, kolejny zaciąg z gubernij Zachodniej strefy
Państwa, rozkazujemy:

1.) Rozpocząć zaciąg ten z dniem 1 Października, a ukoń-
czyć nieodmiennie do 15 Listopada bieżącego roku.

2.) Na umundurowanie rekrutów pobierać od zdających,
pieniądze, według cen, jakich toż umundurowanie Wydzia-
łowi Komisaryatskiemu kosztuje, mianowicie po rubli dzie-
siąt, kopiejek dwadzieścia srebrem; — i

3.) Zaciąg rekrutów z włościan Skarbowych gubernij w
załączającym się spisie wyszczególnionych, tudzież z włościan,
przypisanych do Ołoneckich Rządowych Górniczych zakła-
dów, dokonać według osobnych prawideł, przepisanych przez
NAS Ministerstwom Skarbu i Dóbr Państwa.

Rozporządzenia dotyczące się wojskowości pozostawiliśmy
Ministrowi Wojny, skuteczne zaś prowadzenie i ukończenie
tego zaciągu we wskazanym terminie, polecamy pilności
Rządzącemu Senatowi.»

(Spis załączony do tego Ukazu co do włościan Skarbo-
wych i przypisanych do Ołoneckich zakładów, obejmuje na-
stępne gubernije: Archangelska, Ołonecka, S.-Petersburska,
Nowgorodzka, Twerska, Smoleńska, Pskowska, Kowieńska,
Wileńska, Grodzieńska, Mińska, Witebska, Mohylewska, Wo-
łyńska, Kijowska, Podolska, Chersońska, Taurycka, Ekate-
rynosławska, Połtawska, Czernihowska, Kurska, Charkowska).

II.

«Ukazem 19 Października 1831 roku postanowiliśmy, iżby,
przy każdym w Państwie zaciągu rekrutów, powoływani byli

do odbywania osobiście powinności wojskowej jednodworcy i miejscy obywatele gubernij Zachodnich.

«Manifestem, w dniu dzisiejszym wydanym, zarządziwszy dokonanie dziesiątego, częściowego, kolejnego zaciągu z gubernij Zachodniej strefy Państwa — rozkazujemy pobrać też po dziesięciu ludzi z tysiąca dusz jednodworców i obywateli miejskich gubernij: Witebskiej, Mohylewskiej, Kijowskiej, Podolskiej, Wołyńskiej, Mińskiej, Grodzieńskiej, Wileńskiej i Kowieńskiej, stosownie do Ustawy urządzającej odbywaną przez nich powinność wojskową i rozrządzonego Ukazu, jednoczasowie z niniejszym, Rządzącemu Senatowi danego.

«Również ma być pobrano po dziesięciu ludzi z tysiąca wszystkich izraelitów, ulegających rekrutacji, na zasadzie prawideł, przepisanych Ustawą Rekrutską, uzyskanie zaś od nich sztrafów za zalegających rekrutów, dopełniać stosownie do Ukazu, danego Rządzącemu Senatowi w dniu 27 Grudnia 1850 roku.»

Do Pana Ministra Wojny.

«Manifestem, w dniu dzisiejszym wydanym, zarządziwszy dokonanie w roku bieżącym dziesiątego, częściowego, kolejnego zaciągu rekrutów z gubernij Zachodniej strefy Państwa — rozkazujemy wam:

1.) Rekrutów, którzy w tym zaciągu będą pobrani, rozmieścić po wojskach, stosownie do danych wam w tym względzie rozkazów — i

2.) W przedmiocie umundurowania rekrutów, przewodniczyć się postanowionemi o tém prawidłami.»

Na oryginałach własną J. C. Mości ręką podpisano:

«MIKOŁAJ»

W Peterhofie,
15 Lipca 1852 roku.

Rozkazy dzienne CESARSKIE, w Wydziale służby Cywilnej.

26 Czerwca (w Peterhofie.) (Dokończenie.) W gubernii Kijowskiej, Urzędnicy Wydziału Ministerstwa Sprawiedliwości, za wysługę lat, podniesieni zostali do rang: Radzcy Dworu, Assesor Kollegialny, Sędzia Sądu powiatu Umańskiego *Jurkiewicz*; — Assesora Kollegialnego, Radzcy Honorowi: Assesorowie Sądów powiatowych: Radomyślskiego od Szlachty *Sielicki* i Taraszczańskiego od Korony *Graniccki* i Strapczy powiatu Czehryńskiego *Bielecki*; — Radzcy Honorowego, Sekretarze Kollegialni: Sądów powiatowych: Kijowskiego Sędzia *Bodilewski*; Assesorowie: Berdyczewskiego *Nikitin* i Lipowieckiego *Rzepecki*; Sekretarze: Kijowskiego *Kisielew*, Lipowieckiego *Gałęzowski* i były Sekretarz Wasilkowskiego, obecnie dymisyonowany *Głowacki*; Strapczy Kijowski powiatowy *Borzenkow*, Sekretarz tamecznej szlacheckiej Opieki *Pruszkowski* i Sekretarz Czerkaskiego miejskiego Magistratu *Trojanowski*; — Sekretarza Kollegialnego, Sekretarze Gubernijalni: Izby Sądu Kryminalnego Młodszy Naczelnik Stołu *Snigirew*, Sądu Sumienia: Sekretarz *Protobowerij* i Naczelnik Stołu *Galimski*, Sądów powiatowych: Lipowieckiego Assesor *Tutkowski*,

Sekretarze: Umańskiego *Kozaczyński*, Czerkaskiego *Zaleski* i Zwinogradzkiego *Kononuczenko - Czopowski*, Opiek Szlacheckich: Sekretarze Zwinogradzkiej *Jurewicz* i Berdyczewskiej *Trentowski* i pełniący obowiązki Sekretarza Czerkaskiej *Skrobonski*; Sekretarze miejskich Magistratów: Wasilkowskiego *Tereszczenko* i Czehryńskiego *Moczulski*; — Sekretarza Gubernijalnego, Rejestratorowie Kollegialni: Sądów powiatowych: Assesorowie: Lipowieckiego od Szlachty *Niesulowski* i Skwirskiego od Korony *Pawłowicz*, Powytczyki: *Szczodrowski* i *Rostowski* i Kaniowskiego *Chantyński*; Sekretarze Opiek Szlacheckich: Radomyślskiej *Podsejdkowski* i Czehryńskiej *Lippoman* i Sekretarz Strapczego powiatu Taraszczańskiego *Wilczyński*, Protokolista Kaniowskiego miejskiego Magistratu *Stocki*, Kancelliści: Izby Sądu Kryminalnego: *Albow* i *Smotowik*, Sądu Sumienia: *Wiszniewski* i Kijowskiego miejskiego Magistratu *Kirjakow*; — Otrzymują rangę Rejestratora Kollegialnego, Izby Sądu Kryminalnego: Naczelnicy Stołu: Starszy *Tarnawski*, Młodszy *Dryga* i *Kniepowicz*, Sądów powiatowych: Radomyślskiego Naczelnik Stołu *Meleniewski*, Powytczyki: Lipowieckiego *Koczerzewski*, Zwinogradzkiego *Zawadzki* i Berdyczewskiego *Milański*, pełniący obowiązki Sekretarza Opieki Szlacheckiej Lipowieckiej *Krzemiński*, Sekretarze Strapczych powiatowych: Kijowskiego *Prochorowicz* i Wasilkowskiego *Murawicki 1*, Naczelnicy Stołu miejskich Magistratów: Berdyczewskiego *Babianski* i Czerkaskiego *Celiński*, Kancelliści: Kancellaryj Gubernijalnego Prokuratora *Dębski*, *Kottlubaj* i *Metelski*, Izby Sądu Kryminalnego: *Stocki*, Sądów powiatowych: Berdyczewskiego *Garliński*, Lipowieckiego *Statkiewicz* i *Gałęzowski*, Zwinogradzkiego *Guldarij*, i Czerkaskiego *Krzywiecki*; Opiek Szlacheckich: Berdyczewskiej *Walawski* i Wasilkowskiej *Murawicki 2*; Kijowskiego miejskiego Magistratu *Jezierski 1*, *Jezierski 2* i *Gurski* i były Kancellista Berdyczewskiej miejskiej Policji, obecnie Rajca (Ратманъ) tamtejszego miejskiego Magistratu *Paszkowski* — Urzędnicy Wydziału Ministerstwa Dóbr Państwa, za wysługę lat, zostali podniesieni do rang: Assesora Kollegialnego, Radzcy Honorowego, Lustrator Gubernijalny *Chyliński*; — Radzcy Honorowego, Sekretarze Kollegialni: Izby Dóbr Państwa Referent *Portianko-Mońko* i Kontroler *Węgrzynowski* i Pomocnik Naczelnika Skwirskiego Okręgowego Zarządu *Barzitolowski*; — Sekretarza Kollegialnego, Sekretarze Gubernijalni: Izby Dóbr Państwa: Buchalter *Welecki*, Sprawdzający Mierniczy *Stukałow* i Cywilny Inżynier *Alabjew*; — Sekretarza Gubernijalnego, Rejestratorowie Kollegialni: Izby Dóbr Państwa: obecnie dymisyonowany pełniący obowiązki Naczelnika Stołu *Bawynin*, pełniący obowiązki Kasjera i Eksekutora *Budkiewicz* i Kancellista *Nazaretski*; — Otrzymują rangę Rejestratora Kollegialnego, Izby Dóbr Państwa: Pomocnicy: Kontrolera *Chodolej* Naczelnika Stołu *Połonecki* i *Karpiński - Krawcow*, pełniący obowiązki pomocnika Kontrolera *Walicki*, Kancelliści: *Podkopajew* i Czerkaskiego Okręgowego Zarządu *Łuczaniłow*.

9 Lipca (w Peterhofie.) Otrzymuje uwolnienie od służby na własną prośbę, Kijowski Sędzia Sumienia, Radzca Stanu Dobryński.

10 Lipca (w obozie pod Krasném Siołem.) Za wysługę lat, zostają podniesieni do rang: Radzcy Kollegialnego, Radzcy Dworu, Witebski Strączy Spraw Skarbowych Chilecki;—Radzcy Dworu, Assesor Kollegialny, pełniący obowiązki Kijowskiego Gubernijalnego Prokuratora Lerche;—Pomocnik Kontrolera Kijowskiej Izby Skarbowej Sekretarz Gubernijalny Jasiński zostaje przeniesiony na posadę Pomocnika Sekretarza Rządu Uniwersytetu św. Włodzimierza;—Zostają wykreśleni ze służby, zmarli: Bobrujski Horodniczy, dymis. pułkownik Czernicki, Starsi Urzędnicy do szczególnych poleceń przy Cywil. Gubernatorze Mińskim: Radzca Dworu Małafiejew, i Radzca Honorowy Sosnowski i Miński Sędzia Sumienia, Sekretarz Kollegialny Wierzbowski.

11 Lipca (w Peterhofie.) Rzeczywisci Radzcy Stanu Vice-Gubernatorowie: Liflandski von Kube, Estlandski Boelan i Kurlandski Maidel, mianowani Prezesami tamecznych Izb Skarbowych;—Otrzymuje uwolnienie od służby na własną prośbę, Archiwista Izby Skarbowej Kijowskiej, Sekretarz Kollegialny Gibalin;—W Królestwie Polskiem: z powodu zwiniecia etatów, zostają uwolnieni od urzędu Członków Honorowych Rady Oświecenia, Rzeczywisci Radzcy Stanu: Prezes Konsystorza Ewangelicko-Augsburskiego, Dyrektor Kancellaryi Dyplomatycznej Głównodowodzącego czynną Armiją Krusenstern, były Członek Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych Kozłowski i Ober-prokurator Ogólnego Zgromadzenia Warszawskich Rządzącego Senatu Departamentów Pawliszczew i Professor Warszawskiej Rzymsko-Katolickiej Duchownej Akademii Ludeke;—Otrzymuje rangę Sekretarza Kollegialnego, ze stopnia Kandydata Uniwersytetu, ze starszeństwem od 17 Sierpnia 1850 roku, pełniący obowiązki Adjunkta Sekcyi Sądowej w Wydziale Dóbr i Lasów Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu Lipiński.

13 Lipca (w Peterhofie.) Urzędnik VI klasy do poleceń szczególnych przy Głównym Zwierzchniku Wydziału Poczt, Radzca Kollegialny Nowicki, za wysługę lat zostaje podniesiony do rangi Radzcy Stanu.—W Królestwie Polskiem: za wysługę lat zostają podniesieni do rang: Radzcy Honorowego, Sekretarze Kollegialni: Pisarz Sądu Pokoju okręgu Radziejowskiego Borgoni, ze starszeństwem od 11 Sierpnia 1851 r. i Podpisarz tegoż Sądu Jeziński, od 9 Października 1850 roku;—Sekretarza Kollegialnego, Kancellista Celnego Oddziału przy Kancellaryi Namiestnika Sekretarz Gubernijalny Szymański, od 11 Stycznia 1852;—Otrzymuje rangę Rejestratora Kollegialnego, Pisarz Jędrzejowskiego Sądu Policji Poprawczej Brozdowicz, od 11 Października 1849 roku.

15 Lipca (w Peterhofie.) Zostaje zatwierdzony na urzędzie, obrany przez Szlachtę, Marszałek Gubernijalny Wileński, (dotychczasowy), Szambelan, Rzeczywisty Radzca Stanu

Pustowski;—W Królestwie Polskiem: Za odznaczającą się służbę, zostają podniesieni do rangi Rzeczywistego Radzcy Stanu, Ober-prokurator Dziewiątego Departamentu Rządzącego Senatu Wołowski, ze starszeństwem od 16 Sierpnia 1847 i Pomocnik Ober-prokuratora Dziesiątego Departamentu Rządzącego Senatu, Radzca Stanu Karnicki;—Za wysługę lat zostają podniesieni do rang: Radzcy Stanu, pełniący obowiązki Radzcy Najwyższej Izby Obrachunkowej, Członek Komisji Emerytalnej Modzelewski, ze starszeństwem od 4 Kwietnia 1852;—Radzcy Kollegialnego, Radzcy Dworu: Gymnazyj: Warszawskiego Dyrektor baron Kaulbars, od 22 Czerwca 1844 i Plockiego pełniący obow. Dyrektora Rklicki, od 12 Października 1845;—Radzcy Dworu, Szef Biura Zarządu Warszawskiego Okręgu Naukowego Assesor Kollegialny Perkowski, od 7 Sierpnia 1848;—Assesora Kollegialnego, Radzcy Honorowi: pełniący obowiązki Dyrektorów Gymnazyj: Radomskiego Wyżyci, od 27 Października 1841, Suwałskiego Cziczerin, od 18 Maja 1848 i Starszy Pomocnik Naczelnika Oddziału Kancellaryi Namiestnika Pol, od 14 Grudnia 1851 roku;—Radzcy Honorowego, Sekretarze Kollegialni: pełniący obowiązki Assesora Naczelnika Oddziału Najw. Izby Obrachunkowej Kucz, od 18 Grudnia 1847 i Dozorca Etatowy szkoły powiatowej Łowickiej Troszczyński, od 28 Kwietnia 1841 roku;—Sekretarza Kollegialnego, Dozorca Etatowy Szkoły pow. Łowickiej, Sekretarz Gubern. Dobrycz, od 16 Września 1844;—Otrzymuje rangę Rejestratora Kollegialnego, Urzędnik do pisma Kancellaryi Namiestnika Palm, od 7 Stycznia 1852 roku;—Otrzymują zamiannę rang wojskowych na Cywilne: Sekretarza Gubernijalnego, dymisyonowany podporucznik byłych wojsk Polskich, obecnie Prezes Dyrekcji Gubernijalnej Kalisko-Warszawskiej Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego Szymanowski;—Rejestratora Kollegialnego, dymisyonowany w 1850 roku z pułku Achtyrskiego huzarów z rangą Porucznika, obecnie Radzca Dyrekcji Gubernijalnej Warszawskiej Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego Zabokrzycki.

— W skutek odezwy P. Witebskiego, Smoleńskiego i Mohylewskiego Jenerał-Gubernatora, z dnia 10 Maja bieżącego roku, o troskliwości obywateli powiatów gubernii Witebskiej Lucyńskiego i Rzeżyckiego ku przekarmieniu swych włościan poddanych bez pomocy od Rządu, P. Minister Spraw Wewnętrznych wnosil przedstawienie do Komitetu PP. Ministrów, na którego Zdanie, zapadłe w dniu 10 zeszłego Czerwca, N. CESARZ Jmć, raczył rozkazać: za tak chwalebna pieczołowitość o potrzebach włościan, obywateli powiatów Lucyńskiego i Rzeżyckiego, oświadczyć tymże obywatelom, oraz Lucyńskiemu Marszałkowi Szlachty, Pułkownikowi Szadurskiemu, i pełniącemu obowiązki Rzeżyckiego Marszałka Szlachty, Sekretarzowi Gubernijalnemu Dłużniewskiemu, NAJWYŻSZE JEGO CESARSKIEJ MOŚCI zadowolenie.

— P. Chanykow przyjechał z Tyflisu do CESARSKIEJ

Akademii Nauk w darze, exemplarz orderu, ustanowionego i rozdawanego przez Szamila odznaczającym się wojownikom swoim. Ozdoby orderu są srebrne, z arabskim napisem: *«Kto myśli o następstwach, nie może być mężnym.»* Przyślany exemplarz należał do *Chejder-Beka*, Pomocnika znanego Naiba *Hadzi-Murata*. Akademia, wynurzywszy Panu Chanykow wdzięczność swoją, postanowiła ten rzadki przedmiot złożyć w Muzeum Azyatyckiem.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

AUSTRYA. *Weisskirchen, 17 Lipca.* Dziś rano o godzinie 6 Cesarz Jmć, w towarzystwie Arcyksięcia Alberta, odpłynął na statku parowym *Albert*, z Semlina do Panczowy. Xiążę Serbii i Pasza Belgradu Harszyd, prosili o pozwolenie towarzyszenia J. C. Mości aż do Panczowy. W drodze Cesarz oglądał bataljon Serbski, uszykowany na brzegu Sawy i bataljon Turecki na brzegu Dunaju. Z Panczowy N. Pan puścił się w dalszą drogę i przybył do Basias i do Weisskirchen. W obu tych miejscowościach przyjęcie Monarchy było równie świetne, jak pełne entuzjazmu.

Stara Orsowa, 18 Lipca. Dziś Cesarz przybył tu z Arcyksięciem Albertem w dobrém zdrowiu i był uroczystie witany przez ludność Granicy wojskowej, uszczęśliwionej z tego zdarzenia, w którym mogła wynurzyć Monarsze swe wierność i przywiązanie. Wsiadłszy w hotelu Agencji N. Pan przyjmował korpus oficerów, urzędników, duchowieństwo i znakomitszych mieszkańców, oraz komendanta twierdzy Tureckiej Nowa-Orsowa.

Pesth, 19 Lipca. Jutro Cesarz przejeżdża granicę Transylwanii i udaje się z Karansebes przez Logos do Dewa, a zamtąd do Nagy-Ag, gdzie będzie nocował.

Pesth, 20 Lipca. Dziś Cesarz opuścił Nagy-Ag a jutro będzie nocował w Abruhanja. W Piątek, (23) odbędzie wjazd do Hermannstadt. N. Pan zabawi w Transylwanii do 3 Sierpnia i wróci do Węgier przez Dees.

Pesth, 21 Lipca. Jutro Cesarz uda się w dalszej podróży po Transylwanii aż do Karlsburg gdzie będzie nocował.

— Na uczcie, danej przez Cesarza w dniu odkrycia pomnika Hentzi, dla walecznych, którzy przeżyli katastrofę Budy, i na którą byli też wezwani czterdziestu jenerałowie, znajdujący się na odkryciu, N. Pan prezydował przy jednym stole, a przy trzech innych jeden z Arcyksiążąt. Naprzeciw Cesarza byli umieszczeni, z obu stron syna Hentzi, jeden sierżant i jeden kapral, ozdobieni medalem za waleczność; dalsi goście tak się rozsiedli, iż między dwoma jenerałami lub oficerami wyższego stopnia, był podoficer lub żołnierz z medalem.

— Donoszą z Wiednia, że Cesarz rozkazał złożyć sobie w czasie jak najrychlejszym, projekt środków zaopatrzenia chrześcian Bosniaków, którzy się schronili na ziemię Austryacką

i obozują pod Karlstadt; oraz tych, którzy zapewna jeszcze przybędą.

PRUSSY. *Berlin, 21 Lipca.* (O godzinie 7 wieczorem depeza telegraficzna.) Na wczorajszym posiedzeniu Konferencji Celnej, dalsze obrady tego Ciała zostały odłożone do 16 Sierpnia. Wydana została oraz Proklamacya ze strony Pruss, wzywająca wszystkie kraje, układami objęte, do ostatecznego oświadczenia się przed 16 Sierpnia.

Podług gazety Moguntkiej z dnia 19 Lipca, należy się spodziewać rychłego i pomyślnego rozwiązania kwestyi o *Jedności Celnej*. Głoszą, że między Prussami, Austryą i Koalicją Darmstadtą zawarty został układ, mający niechybnie doprowadzić do tego pożądanego celu. Takowy będzie osiągnięty przez zawarcie traktatu między Zollverein'em i Steuerverein'em z jednej, a Austryą z drugiej strony; traktat ten, osnuty na obszernej zasadzie, przedstawi prawie wszystkie korzyści, jakie można sobie obiecywać z *Jedności Celnej*. Będzie w nim zawarowana: wzajemna swoboda handlu, w krajach które przystąpią do układu, dla wszystkich płodów tychże krajów; swoboda lub największe, o ile można, ułatwienie tranzytu; swoboda żeglugi, lub największe jej ułatwienia, oraz cła równe dla wszystkich stron traktujących; cła zmniejszone o ile można od płodów surowych; co największa opieka udzielana fabrykatom; najzupełniejsza zgodność co do cel pobieranych od towarów kolonialnych i innych zagranicznych; nakoniec wyrozumiałość we wszystkim, co z czasem będzie mogło doprowadzić do doskonałej *Jedności Celnej*. Chcianooby tylko jeszcze unikać wyrazu *Jedności* i nie oznaczać stanowczo w traktacie epoki, kiedy takowa *Jedność* nastąpi. Jeżeli ta wiadomość jest gruntowna, a wszystko każe w nią wierzyć, można powinszować Germanii, gdyż ten wypadek wywrze wpływ najzbawiennejszy na handel Niemiecki.

WEIMAR, 20 Lipca. Dziś rano Wielki Xiążę Jmć Następca, z Dostojną Małżonką swoją wyjechał do Włoch, gdzie mają zabawić trzy miesiące.

ANGLIJA.

LONDYN, 21 Lipca. Zapewniają, że lord Malmesbury będzie mianowany Posłem w Paryżu, na miejsce lorda Cowley, który pojedzie na Posła do Konstantynopolu, zaś portfel Spraw Zagranicznych obejmie znany dyplomata sir (dziś lord) Stratford Canning.

— Emigracya z Anglii do Kalifornii i Australii coraz większe przybiera wymiary. Teraz średnia cyfra emigrujących do Kalifornii jest 5,000 osób na tydzień.

— Podczas burzy, która w przeszły Piątek nawiedziła południowe hrabstwa Anglii, piorun wpadł do biura telegraficznego w Southampton i poszedł po drótach telegrafu; przestraszeni urzędnicy uciekli pędem z Biura. Tej nocy nikt nie odebrał depezy telegraficznych.

— Ostatnie nowiny z ludyj zdają sprawę o straszliwym huraganie, który wywarł swą wściekłość nad miastem Kal-

kutą w nocy na 14 Maja. Statki małe kupieckie okropnie ucierpiały i cały brzeg jest usłany ich szczątkami. *Nereides* wielki okręt kupiecki angielski zginął całkowicie w Sandheads. Szkody wielkie poniosła Kalkutta i cały kraj okoliczny. W mieście niemasz domu, któryby mniej lub więcej nie był uszkodzony; co zaś do rozmaitych domostw prostego ludu, tych 3,000 zostały burzą do szczętu zniszczone, 11 ludzi w samej Kalkucis straciło życie. Wiadomości z okolic jeszcze nie zebrano. Żeby dać wyobrażenie o gwałtowności wichru, dość jest powiedzieć, że zebrano przeszło 30,000 wron, kawek i czapli, zabitych połamaniami i obalonami z korzeniami drzewami. Ta okropna konwulsja Przyrody dała się czuć w całej Indyi, a po niej bezpośrednio nastąpiły nadzwyczajne upały.

Londyn, 22 Lipca. Liberaliści otrzymali znakomite nad ministeryalnemi zwycięstwo w hrabstwie Middlesex; P. Osborne przekreślił lorda Blandford 150 głosami. Gdy P. Osborne jest jednym z tych nielicznych kandydatów, którzy głośno oświadczają, że nie będą za usunięciem funduszu na utrzymanie kolegium katolickiego w Maynooth, wybór jego ma przeto wielkie znaczenie.

— W Hrabstwie Down, w Irlandyi, zaszły podobne bitwy z powodu wyborów, jak w Belfast, też spowodowane kłótniami religijnymi.

— Nie wszyscy może wiedzą, że czterej reprezentanci Londyńskiego City mają prawo w pierwszym dniu otwarcia Parlamentu zasiadać w szkarłatnych szatach po prawicy Mowy Izby. Ten zwyczaj dotąd się utrzymuje i zapewna wyjdzie na scenę w przyszłym Zgromadzeniu się Parlamentu.

— Jak szybko dziś krążą wiadomości może to posłużyć za przykład, że gazety wieczorne przeszłej Niedzieli zawierały depesze telegraficzne o Ludwiku Napoleonie, datowane tegoż dnia o południu. I tak kilka godzin wystarczyły na przebieżenie przez te nowiny odległości 1,500 kilometr, przez Paryż i po dnie morskiem, oraz na ich wydrukowanie.

— Depesza telegraficzna z Liverpool, donosząca o przybyciu statku *Pacific* donosi, że w Montreal, 18 Czerwca wybuchnął pożar, który już był zniszczył 300 domów na przestrzeni 4 akrów; ogień był jeszcze w pełnej sile w chwili odprawienia depeszy.

FRANCYA.

PARYŻ, 22 Lipca. Pokazuje się, podług korespondencji gazety Belgijskiej, że często się rozdają tytuły honorowe, lubo o tém Monitor urzędowy nie wspomina. Tak np. Minister Stanu podpisuje się prosto de Casabianca, ale małżonka jego ma na kartach wizytowych *Comtesse de Casabianca*.

— Monitor Algierski z dnia 10 Lipca daje wiadomości z nad granicy Maroku. Sprawa 24 Czerwca przynosi już swe owoce. Pięć Beni Saassen, ciąglemi porażkami upokorzone, zwróciło się do generała Montauban ze słowami pokoju, przez pośrednictwo Kaida Si Abd-el-Sadok, delegowanego od Ce-

sarza Maroku, który udał się do obozu francuzkiego i tam dwa dni przepędził. Następnie wojska nasze wróciły do Tremecen.

— Gazeta «*la France d'outre mer*» wychodząca w Martynice, w numerze 17 Czerwca daje szczegóły o przybyciu do Kayenny fregaty *la Forte*, dowodzonej przez kapitana Bouët, która odwoziła tam 300 zesłańców z galer Rochefort.

Ostrożności były tak dobrze obmyślane, że przez całą podróż ani jeden z zesłańców nie był ukarany. Na fregacie, dla utrzymania karności, prócz ekwipażu wyborowego, były oddziały piechoty, wojska morskiego i żandarmeryi.

La Forte odbyła swą podróż do Kayenny w dni 23, z Kayenny do Martyniki w dni 4. Dwa fakta oznaczyły przybycie jej do wysp Zbawienia, (du Salut). Jeden z więźniów, który w podróży podburzał towarzyszy do buntu, został rozstrzelany natychmiast po wylądowaniu, z rozkazu Komisarza Rządowego P. Sarda Garriga. Drugim faktem było wystąpienie jednego z zesłańców, w chwili wylądowania, z mową, pełną skruchy, obietnicę poprawy i nadziei lepszej przyszłości. Imię tego zesłańca używa smutnej sławy, z epoki Rządu tymczasowego 1848 roku. Jest to Riencourt. Był on już raz na galerach, o czém nikt nie wiedział, kiedy Ledru-Rolin mianował go vice-komisarzem Rządu tymczasowego Departamentu Niższej Sekwany. Na tym wysokim urzędzie, mianowicie w Havre, został poznany przez dawnego towarzysza galer, który też miał jakiś urząd. Ten, korzystając ze swego położenia, ustawnie kazał sobie płacić za milczenie, aż nakoniec to znudziło cierpliwość Podprefekta. Riencourt, pod jakimś pozorem, wyciągnął swego prześladowcę na schadzki w lesie i tam go sprzątnął. Ale ta nowa zbrodnia została odkryta i Riencourt, jeszcze za Rządu tymczasowego powtórnie poszedł na galery, już na całe życie. Sprawowanie się jego na fregacie było bardzo dobre i można tużyc, że mowa jego była szczerą; w każdym razie bardzo dobre wrażenie na zesłańcach sprawiła.

— Akademia Nauk obrała P. Antoniego Abbadie na wakującą posadę Członka Korrespondenta w Wydziale żeglugi i geografii.

Paryż, 23 Lipca. Przez depesze telegraficzne dowiadujemy się, że Ludwik Napoleon, przenocowawszy w Baden z 21 na 22 Lipca, wrócił wczora, o 11 rano do Strasburga, jadł tam śniadanie i o 1 godzinie pojechał do Luneville, gdzie odbędzie manewra wojskowe.

— Dekretem Prezesa Rplitej wszystkie Gminy miast kantonowych obowiązane zostały do prenumerowania Monitora urzędowego. Prenumerata będzie opłacana z funduszu kar pieniężnych, zasądzanych przez Sądy Policji poprawczej. Sumina wsparcia, udzielonego tym sposobem Redakcyi Monitora, wynosi rocznie 113,000 franków.

— Zaczynają teraz zaprzeczać pogłosce, rozpущzonej przez niektóre gazety, jakoby za powrotem Prezesa mają zająć zmiany w Gabinetcie.

PORTUGALIA.

Odebrano przez Madryt wiadomości z Lizbonny po 10 Lipca; zdają one sprawę z obrzędu, który się tam odbył, wykonania przez Następcę Tronu przysięgi na Konstytucyę. Z tego powodu Królowa Dona Maria da Gloria miała krótką mowę, w której, wzywając Senatorów i Deputowanych do przyjęcia przysięgi od młodego Xięcia na wierność religii Katolickiej, Konstytucyi, Królowej, wyraziła głosem pełnym wzruszenia nadzieję, że naród Portugalski zawsze znajdzie w jej synu podporę i obronę instytucyj, godności i niepodległości kraju.

— Gazeta rządowa *Diario di Governo* ogłasza zatwierdzony przez Królowę, Akt dodatkowy do Karty Konstytucyjnej, Monarchii Portugalskiej. Cenniejsze artykuły tego aktu są:

•Kortezy uznają Regencyą lub mianują Regenta.

•Wybor Deputowanych ma miejsce przez głosowanie wprost (élection directe). Wyborcami są wszyscy obywatele, posiadający rocznego dochodu 100,000 reisów, wyjąwszy służących, wyzwoleńców i wszystkich pozbawionych prawa zarządzania własnym majątkiem. Każda Gmina ma mieć Radę Muncypanną, wybraną wprost przez lud, do zarządu ekonomicznego.

•Podatki będą uchwalane co roku i prawa podatkowe obowiązują tylko na rok jeden. W ciągu pierwszych dwóch tygodni po zebraniu się Kortezów, Rząd ma składać budżety przychodów i wydatków na rok przyszły, a w ciągu pierwszego miesiąca, rachunki z roku przeszłego.

•Kara śmierci za przestępstwa polityczne pozostaje zniesioną.

WŁOCHY.

RZYM, 10 Lipca. Ukończono teraz tylko rewizyą długiego procesu, wyprowadzonego przeciw sekcji terrorystów, zwanych *Ammazarelli*, która podczas zaburzeń Rzeczypospolitej, za pomocą wielkiej liczby bandytów i opryszków, wszelkiego rodzaju, siała postrach w mieście Sinigaglia i okolicach. Kara śmierci wyrzeczona została na trzech głównych hersztów.

EGYPT.

Nikt już nie myśli ani mówi o mniemanym spisku Saida-Paszy. Oburzenie publiczne, które wieść o tym spisku w pierwszej chwili sprawiła, przeszła w śmiech niemniej powszechny, gdy się dowiedziano o wypadkach, otrzymanych z rewizyi domu Saida-paszy i teraz wszyscy dziwią się, jak Abbas-pasza mógł się dać do tego stopnia opłacać przez intrygę, osnutą przeciw jego stryjowi.

GRECYA.

ATENY, 25 Czerwca. Fregata parowa marynarki C.-Rossyjskiej *Władimir*, dowodzona przez kapitana 2 rangi *Arkasa*, zawinęła do Pyrei w pierwszych dniach Czerwca w podróży z Triestu do Nikolajewa. Gdy Król i Królowa JJ. oświadczyli chęć oglądania tego statku, wszystko zostało przygotowane na przyjęcie NN. Państwa.

Królestwo JJ. przybyli do Pyrei o wpół do 7 po południu i byli zaprowadzeni na fregatę *Władimir* przez Dowódcę i wszystkich urzędników Poselstwa Rossyjskiego. Niezwłocznie potem Król i Królowa rozpoczęli ogląd statku, którego piękna postawa do tyła zajęła uwagę JJ. KK. Gości iż chcieli obejrzeć najdrobniejsze szczegóły. Po skończonej wizycie Dowódca dał znak powszechnego wystąpienia i rozmaitych manewrów, które trwały przeszło dwie godziny. Potem Król i Królowa wyrazili Dowódcy swoje żywe zadowolenie za doznane przyjęcie i opuścili *Władimir* wśród okrzyków *Hurrah!* które Im towarzyszyły aż do przystani. Nazajutrz *Władimir* odplynał do Konstantynopolu.

AMERYKA.

Przez ostatnie statki przybyłe ze Stanów Zjednoczonych dowiadujemy się, że Konsul Stanów został uwięziony przez władze Meksykańskie. W *Morning Post*, dają następne szczegóły tego wypadku, który może mieć ważne następstwa: «Piszą z Nicaragua, że amerykańska bandera została tam zerwana i naród obrażony aresztowaniem Konsula, P. Rice. Rzecz poszła ze sprzedaży z publicznego targu od imienia Konsula; nabywca był jeden z miejscowych inżynierów. Warunki kupna wymagały, iżby nabywca złożył natychmiast zadatek a resztę summy wypłacił później; dwakroć użyczono nabywcy odkładu na wypłatę zadatku. Gdy takowej nie zaskutecznił, Konsul ogłosił nową licytacją, już od imienia nabywcy; ale ten pozdzierał ogłoszenia, z których jedno było przybite na domie samego Konsula. P. Rice wyszedł z pistoletem w rękę i zmusił go do odejścia. Inżynier zaniósł skargę i w skutek takowej Konsul odprowadzony został do więzienia. Szedł w mundurze, z banderą wręku. P. Rice posłał swoją protestacyą i pozostaje wiedzieć co Rząd Stanów przedsięwzemie w tym razie względem Rządu Meksykańskiego.

— Z ostatnich nowin odbieranych ze Stanów Zjednoczonych wynika przekonanie, że skutkiem rozdrobienia się partyi whigów, partya tak zwana demokratyczna zyskuje coraz więcej na siłach i że trzeba się spodziewać, iż naprzyszłych wyborach Jenerał Pierce wielką większością zostanie wyniesiony na Prezydencyą Stanów.

NAJPOŹNIEJSZE WIADOMOSCI.

PARYŻ, 24 Lipca. Prezes Rplitej wrócił tu wczora o godzinie 7 wieczorem. Cała załoga Paryzka była uszykowana na jego spotkanie we dwa rzędy na przestrzeni jednej lieue, od stacyi drogi żelaznej do rogatki de l'Etoile. Wszystkie władze duchowne, cywilne i wojskowe w wielkim kostiumie, a na czele pierwszych Arcybiskup Paryzki, oczekiwały na stacyi. Na bulwarach wielkie tłumy były zgromadzone. Wszakże Prezes nie słyszał w stolicy okrzyków takiego zapalu, jakie wydawali wieśniacy Alzacyi. Przyjęcie w ogóle było dobre i jeżeli okrzyk «Niech żyje Cesarz» prawie nie dał

się słyszeć, za to ani razu nie rozległo się: Niech żyje Rzeczpospolita.

— Oplakana śmierć marszałka Excelmans sprawiła bolesne wrażenie; podają generała Harispe na jego następcę w godności Wielkiego Kanclerza Legii, a generała Castellane lub Magnan, w godności Marszałka Francji.

LONDYN, 23 Lipca. Z ostatnich obrachowań wyborów, acz niezupełnie jeszcze ukończonych, mimo to, co z razu wnioskowano, zdaje się rzeczą pewną, że Gabinet będzie miał większość około 30 głosów.

MUNICH, 21 Lipca. Dowiadujemy się, że projekt wyznaczenia wojskowych do zostawania przy głównych Poselstwach Bawarskich, mianowicie w Petersburgu, Londynie i Paryżu, przyprowadzony został do skutku i osoby są już mianowane.

— Po manewrach, które mają mieć miejsce w Sierpniu, Król Maksymilian odbędzie podróż do Hiszpanii.

— Podług wiadomości odebranych tu wczora z Aten, Król Othon przybędzie na kuracyę do Karlsbad.

HANOWER, 22 Lipca. Król z Rodziną jest na wyjeździe do kąpieli w Doberan.

LIZBONA, 9 Lipca. Z powodu wieści o blizkiem rozwiązaniu małżonki don Miguela, Rząd Portugalski przysłał do Niemiec kilka zaufanych osób, jako hrabię de Bobadilla, margrabiów d'Abrañes i de Lavradio, dla znajdowania się przy położu.

KONTANTYNOPOL, 1 Lipca. Korrespondencje tej daty wspominają o dwóch nowych zajściach, wynikłych, jak zwykle, z nienawiści pewnej części muzułmanów ku chrześcianom i które mogą dać powód do nowych zwińkań dla Porty. Francuz jeden został zбитy na ulicy w Stambule przez żołnierzy i zaciągnięty do więzienia, za to, że uderzył psa laską; indziej, we wsi Arnaut-Keuf, anglik, właściciel małego batu *Victory*, utrzymującego wespół z batami tureckimi przewoz na Bosforze, i przewożone w nim osoby, byli ciężko zelżeni w chwili wylądowania. Posłowie Francuzki i Angielski, każdy z osobna, przedsięwzięli stosowne kroki dla otrzymania od Porty świetnego zadośćuczynienia.

MEXYK. Pomimo oporu Posła Francuzkiego (patrz № 53), 2,500,000 dolarów wysłane zostały na rzecz wierzycieli angielskich.

— Prezes Rplitej Meksykańskiej Arista, zamierzał zwołać sessyą nadzwyczajną Kongressu.

GUATIMALA. List Konsula Belgijskiego w Guatimala, z dnia 13 Marca, donosi, że zbiór koszenilli w tym roku jest zupełnie stracony.

WENEZUELA. W Carracas, stolicy naszej Rplitej, sprawujący interesa Francji, P. Loewe Weimars, wyzwany został na pojedynek przez P. Michelina, mianowanego Posłem Wenezuelskim do Rzymu, za słowa uwłaczające Rządowi Wenezueli, wyrzeczone w rozmowie prywatnej przez P. Loewe. Wyzwanie swoje P. Michelina umieścił w gazetach. Gdy

prawa miejscowe są bardzo surowe przeciw pojedynekom, P. Loewe odpowiedział listem do wyzywającego, że takiego dnia, o takiej godzinie uda się na wyspę Tortugas, nienależącą do terytorium Wenezueli i tam pozostanie przez 24 godziny na usługi tych, którzyby chcieli mieć z nim spotkanie. Rzeczy stały na tym stopniu w chwili odejścia poczty. (Journ. de S.-P. Pszcz. Półn. R. I.)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Muzeum w Washingtonie. Jednym z najpiękniejszych gmachów w mieście jest Patent Office, przeznaczony na zbiór modelów składanych dla otrzymania wyłącznego przywileju. W górnych salach mieści się bogate, ale nieuporządkowane muzeum przedmiotów należących do historii naturalnej i etnografii. Osobliwsze wrażenie sprawiają kilka amerykańskich mumij z odległej starożytności: ciała nagie, pomarszczone, prawie czarnego koloru, z zagładzonymi rysami twarzy, zaledwie mogłyby być poczytane za ludzkie, gdyby się na nich nie uchowały piękne, długie, czarne, a na niektórych, zaplecione nawet włosy. Wszystkie są siedzące, skurczone, niektóre z opartą na rękach głową; przerażający obraz niemej rozpacz; dość spojrzeć, aby się domyślić, że śmierć zaskoczyła tych ludzi w takim, w jakim są dziś położeniu. Wrażenie staje się jeszcze bolesniejsze, gdy się z niem połączy myśl o scenie, do której właściwie oglądany przedmiot należy. Daleko w głębi Peru nowsi podróżni odkryli okolicę, w której góry, coraz to ubywającą spadzistością płaszcą się w wielką, bezwodną, nagą równinę. Tam, u podnoża góry, w obszernym półkregu, siedzi od 3 do 400 ludzkich, na powietrzu w mumije zaschłych, postaci. Była to gromada uciekających indyjan, którzy mając za sobą zwyciężkiego zdobywcę, przed sobą pustynię, tu z rezygnacją śmierci się doczekali.

Z temi zbiorami połączone jest muzeum narodowe. Są tu suknie i sprzęt wojenny Washingtona, jego machinka do kawy i część namiotu, sprzęt do pisania, pulpit do czytania i kosmyk jego włosów. Mundur Jacksona, który miał na sobie w bitwie pod Nowym Orleanem, laska Franklina, jego listy i drukarska prassa. Dalej zbiór rozmaitych podarków i znaków dystynkcji, nadesłanych Prezydentom i innym wyższym urzędnikom przez cudzoziemskich Monarchów. Na dole stoi trumna dobytą z Egiptskiej piramidy i przeznaczoną dla Jacksona, który jej jednak nie przyjął. Między pamiątkami Washingtona braknie jednej historycznej, t. j. szpady, którą mu przesłał Fryderyk Wielki, z napisem «najstarszy Wódz, największemu Wodzowi» (the oldest Captain, to the greatest Captain), ale familija Washingtona otrzymała pozwolenie zachowania szpady u siebie.

Dziennikarstwo francuzkie. Odkąd polityczna wrzawa w gazetach musiała przycichnąć, handel, przemysł, filantropia,

literatura i sztuka coraz to więcej miejsca w nich zajmują. Przybywają nawet nowe organa, w których tak zwany belletrystyczny pierwiastek bardzo się okazał rozwija. Legitymiści wystąpili z nową *Revue contemporaine*, do której należą Berryer, brabia Beugnot, książę Caraman, Guizot, Nettement, książę de Noailles, margr. Pastoret, Salvandy, hr. Circourt, Viennet i inni. Dążenie wyraźne tego pisma: pokazać na wszystkich gałęziach publicznego życia, wielkość, jaką Francja winna była monarchicznemu rządowi. «*Revue de deux mondes*» coraz to lepszymi artykułami stara się przyciągnąć nowego spółzawodnika. W pierwszej połowie b. m. miał się ukazać pierwszy numer «*Athenaeum français*», pisma literacko-krytycznego, przedsięwziętego na wielką skalę.

Dawno znany specyfik przeciw Wściekliznie. Skutkiem nadzwyczajnych upałów tego lata w południowej i środkowej Europie, wścieklizna okropnie zagaściła się między psami; w Belgii i Francji zostały przedsięwzięte surowe środki policyjne, a razem publiczna uwaga została zwrócona na odkrycie sposobu leczenia wścieklizny. Między innymi publikacjami tego rodzaju gazeta *le Pays* umieściła list następujący: «Różne dzienniki ogłosiły w ostatnich czasach lekarstwa od wścieklizny; niech mi też wolno będzie podać do wiadomości odkrycie, któreśmy uczynili z P. Aillaud, w jednym *Papierze publicznym*, jak dawniej nazywano gazety, wydrukowanym przed 90 laty. W Bibliotece Rouen'skiej, przezierając Ogłoszenia, Afisze i Obwieszczenia rozmaite Wyższej i Niższej Normandji, w 52 arkuszu tygodniowym z dnia 27 Maja 1763, natrafiłszyśmy na:

DOŚWIADCZONY SPOSÓB PRZECIW WŚCIEKLIZNIE.

«Weź prochna dębowego, (vermoulu de chêne), dobrze suchego i miałko przesianego, na wagę dwóch szelągów (liard) i cztery jaja, z których starannie wyjąć należy zarodki; zbij wszystko na jajecznicę, usmaż w conajlepszym oleju z orzechów włoskich, i daj zjeść człowiekowi lub zwierzęciu, ukąszonemu od zwierzęcia wściekłego. Dla dzieci trzeba zastosować dozę do ich słabego wieku. Trzeba też wzbudzić w chorym mocne poty.

«Nie probowano tego lekarstwa na tych, co już mieli paroxyzmata wścieklizny, ale doświadczone go na dwóch przeszło tysiącach indywidualów, które były ukąszone od zwierząt rzeczywiście wściekłych.» (Dosłownie).

List ogłoszony w *le Pays* dodaje:

«Nie śmiem zaręczyć, azali skuteczność recepty nie osłabła od czasu, kiedy została ogłoszona; ale jestem najmocniejszym stronnikiem maxymy, że najprostsze lekarstwa są najlepsze, i nie wahałem się przesłać Panu wiadomość o niniejszem, które naprzód wyszło od przełożonego jednego klasztoru, położonego w okolicach Chateaufort w Thimerais.

Czy nie będzie to owa sławna jajecznicca przeciw wściekliznie, (omelette antirabique), którą się w tych dniach wślawił czarnoksiężnik z przedmieścia Saint Germain, jedyny posiadacz tego sekretu?»

W Wenecji Anna Rizzi zrobiła ważne odkrycie, że jedwabniki dają się równie dobrze, a nawet i lepiej, karmić liśćmi Rdestu stuwężłowego (*Polygonum centinodis*), niż liśćmi morwowemi.

W okolicach Paryża dają się od dni kilku widzieć szczególnego gatunku Jaskółki, większe i dłuższe od zwyczajnych. Są to jaskółki z Przylądka Dobrej-Nadziei, których obyczaj są nieco odmienne od naszych. Emigrują one mniej daleko i nie przelatują zwykle najbardziej południowych krajów Europy. Ich lot jest bystrzejszy i bardziej wzniosły od jaskółek pospolitych a lubo zazwyczaj odpoczywają na dachach, siadają też chętnie i gnieźdzą się nawet na drzewach; nie wiadomo dla czego tego lata zjawily się we Francji, gdzie podobnie zjawienie się tych ptaków zapisane jest przez naturalistów w latach 1784, 1817 i 1829.

Klub Żeglarski Stanów Zjednoczonych wyzwiał budowniczków okrętów angielskich na stanowczy turniej. Chodzi o wyścigi na przestrzeni z Anglii do Chin i na powrot, okrętami żaglowymi, z zupełnym ładunkiem. Każdy spółubiegający się powinien zapisać się najmniej tygodniem przed wyjściem pod żagle. Do walki przyjmują się jedynie okręty budowane w Ameryce przez amerykańców i w Anglii przez anglików. Okręt, który najpierwszy wróci z podróży, wygra 10,000 funtów sterlingów, (250,000 franków.) Przygody jakie mogą się zdarzyć w podróży, do żadnej nie wchodzą uwagi.

W dniu 13 Grudnia zeszłego roku na wybrzeżach Nowej Zelandji, czyniono pierwsze próby polowu Wielorybów za pomocą elektryczności. Próby te powiodły się zupełnie; dwa uderzenia baterji elektrycznej wystarczyły na zabicie ogromnego Wieloryba.

Lola Montes, ma mężów we wszystkich częściach świata pierwszy z nich jest w Indyach Wschodnich. Gazeta *Bombay Telegraph* z d. 25 Czerwca, pisze: «Odbieramy smutną wiadomość że kapitan James, z kontyngensu Kolach, niebezpiecznie zapadł na zdrowiu; jest to małżonek nierozwiedziony sławnej Loli Montes.»